

OTR'U-JŃAA

**SKUAMA NU MAMA PJE RA TSA'A NE INSTITUTO ELECTORAL A NIMAXI
NGEKUA RA DYONUJI NE JŃIŃI JŃATRJO YO NEJYI ŃE RA XIJI NA JOO
JANGO GA KJA'A NUJYA.**

JŃAA D'AJA

YO JUSU-N'UB'A.

Yaxu d'aja: nujna jŃaa nu jusu-nub'a ngeje yo ra ts'aa ye te, ra nuji Ńe mama jango ra ts'aji Ńe jango gue dyonuji ye tee yo ne ra tsaji kjain jŃiŃiji, Ńe ra xipjiji na joo jango ga kja nujya jango ga mama yo jŃana ye jŃiŃi kja ne Nimaxi.

Yaxu yeje. Ngekua ra tsaji nujya pez k'u ra:

- I. Skuama nu onu: ngeje yo para nrexe ye tee, nujna na kjuana, pezi nrezhe yo o jŃaji Ńe o jŃanraji ma o dyonuji ye ye jŃiŃi ma o jŃaji k'o nrezhe ye jŃaa;
- II. Nujyo dya ja joo: ngeje yo kja'a k'u ra poru o ngeje yo ra so'o ra ts'apu wuench'i ye jŃiŃi, ma pezi yo so'o-k'u ra potu-jango ga mimi ye jŃiŃi.
- III. JŃaa jango mama ye jŃiŃi pje ra ts'aj: ngeje yo mama ye b'epji yo ra tsaji kja ne jŃiŃi.
- IV. Yo mama ye jŃaa: Consejo General ne Instituto Electoral a jŃiŃi Nimaxi.
- V. Yo ra tsa'a: ngeje nu ra dyete ye jŃiŃi jŃatjo k'u ngeje ne Instituto Electoral de Michoacán.
- VI. Nu mimi kja ne jŃiŃi: ngeje ne tee nu mimi kja ne jŃiŃi Ńe kja ye b'epji.
- VII. JŃiŃi jŃatrjo: ngeje nrezhe ye tee yo xi jŃaa ne jŃatrjo, Ńe mimiji jango o teji, ximi kjaji ye b'epji yo pjosu-in jŃiŃi, Ńe xi kjaji yo mi kjaji ma mi jinkua.
- VIII. yo mama pje ra tsaji: Consejeros Electorales ne Instituto Nacional a jŃiŃi Nimaxi.
- IX. Xiskuama a jŃiŃi Nimaxi: Xiskuama nu mama kjo ngeje ne jŃiŃi Nimaxi.
- X. Tr'axiskuama a jŃiŃi B'onro: xiskuama nu mama kjo ngeje ne jŃiŃi b'onro.
- XI. Pezi k'u so'o ra mama jango gue mimi: ngeje yo pezi ye jŃiŃi jŃatrjo k'u angezeji ra mamaji jango neji k'u ra mimi Ńe jango gue pepji.
- XII. JŃiŃi: JŃiŃi a Nimaxi.
- XIII. Jmurunu kjatse ye b'epji: ngeje ne Insituto Electoral a Nimaxi.

- XIV. Jñaa nu jñana: ngeje nu mama k'ur so'or ra mamaji nujyo ri s'onuji kja ne skuama a Nimaxi.
- XV. Nujyo pezi ne jñiñi Nimaxi: Nujyo pezi ne jñiñi Nimaxi, ye ayuantamiento ñe ye jmurur yo mama kja ne xiskuama yo pepji ts'eje, ñe nuyjo nre nu pjosu b'extrjo, ñe nujyo dya b'extrjo ximi nrezhe nujyo nre yo pepji jango ga mama nujna jmurur na.
- XVI. Jango gue pepji ngekua ra dyonuji ye jñiñi: Skuama nu mama ñe a dyusuji jango gue dyonuji, nujna ra tsaji na joo jango ga mama ye skuama yo jñana ye jñiñi jñatrjo ngekua a kjanu ra tsaji na joo in b'epji.
- XVII. Arkate nu mama jango gue tsaji: Nujnu ra mama jango gue tsa nu in chju'u consejera electoral ngekua ra ts'a nu b'epji k'ur ra dyete ye jñiñi jñatrjo.
- XVIII. Jñiñi Jñatrjo: Ngeje yo pezi in kjuarma yo a mimi ma mi jinkjua kja ye jomur nu jango karaji nudya ma dyabe ma seje ye jñangich'a, angezeji xi peziji jango ga pepjiji ñe kjaji yo i kjaji ma mi jinkjua.
- XIX. Yo re tsa'a: Ngeje yo mama ne Instituto Electoral a Nimaxi ngekua ra dyonuji ye jñiñi jñatrjo ñe ra mama yo neji;
- XX. Ne Secretario Técinco: ngeje nu ra dyete ye jñiñi jñatrjo.
- XXI. Jmurur jango jñaji: Ngeje nu jmuruji ye b'ezo yo ra dyete ye jñaa ñe ye jñiñi jñatrjo, jango ra tsaji na joo ñe ra mimi e b'ezo yo ra mama kjo ja o iyo.
- XXII. Jango ga pepjiji kja in jñiñi: ngeje yo mama jango gue mimiji, ñe yo ra tsaji yo mi kjaji ma mi jinkjua nrezhe ye jñiñi jñatrjo ñe yo nre ga kja:

ngeje nuje jñaa yo angezeji mamaji ngekua ra jyoduji k'ur dya ra k'a e wuench'i ñe ra jokuji angezeji ts'eje nrezhe yo k'a kja in jñiñi.

Yaxu jñii: nu ma ra dyonuj ñe ra mamaji kjo ja ngeje yo pezi ye jñiñi jñatrjo ñe ra mamaji jango neji k'ur ra mimiji. nank'ur pezi e jyaxu yo ñana.

Nrezhe nujyo dya o dyusuji nub'a, ra ts'aji jango ga mama ye xiskuama yo mama k'ur ñana yo si jñaji ñe mimiji d'a jñiñi jñatrjo, ngekua a kjanur ra tsaji nrexe na joo k'ur nre ri cheji, k'u dya ra xedyiji ñe k'ur ra mb'edyeji a ñunur.

Yaxu nziyo: Ngekua nujya ra tsaji ngeje ye jñaa yo ra mama, nujna ñe ye pjosu ñe ñana ye jñiñi jñatrjo, o dañu jñaa yo ra jokuji, nujya pez k'ura tsa'a ñe ra jñanra k'ura ja ra tsajyi nrezhe ye jñaa.

Yaxu ts'icha: ngekua ra tsaji nujya pez k'ura ñe jñiñi jñatrjo ra mama k'ura nejyi, nujya angezeji ra mamaji ma jmuruji ñe mama yo na joo o dya gajoo, ximi ra ñanaji nrezhe yo s'onuji ñe jango ga mimiji, ñe jango ga ñanraji ne xoñijomu ma nujya ja ra tsaji jango ga mama ye skuama pez k'ura ra tsaji.

Yaxu jñanto: jango ga mama ye skuama yo ñana ngeje ne Instituto Electoral a Nimaxi, nu jango ga mama ne jyaxu 4, jyadu VII, nujna, ra mama k'ura o dyonuji ye jñiñi yo nejyi.

ngeje ye jñiñi ñe ye jñatrjo k'o nuju in arkate yo ra mama jango gue tsaji nujya, pe ximi ye jmuru yo ñana nujya ra mb'osu ñe ra jñanra k'ura ja ra tsaji na joo, jango angezeji ga jñaji ma nujya ra mama k'ura ra tsaji ñe ra jñaji k'o in jñaa pez k'ura kjanu ra tsaji.

Yaxu yenchu: Ne jñiñi Nimaxia pez k'ura ñanra ñe ra ñana yo ne ñe mama ye jñiñi jñatrjo, nayo a gue xipji yo para, ximi a kjanu ye arkate ne k'ura ra xipji k'ura nujya dya ga joo, nank'ura so'ora tsapju wuenchi in jñiñi jango mimi ye jñatrjo.

Yaxu jñincho: nrezhe yo ne ra mama o ra dyonuji ye jñiñi jango angezeji ra mamaji, nayo a gue xipji yo para, ximi a kjanu ye arkate ne k'ura ra xipji k'ura nujya dya ga joo, nank'ura so'ora tsapju wuenchi in jñiñi jango mimi ye jñatrjo.

Yaxu zhincho: Ma ra dyoruji k'ura dyonuji jango gue mimiji ye jñatrjo ñe ra xiji jango gue tsaji nujya pez k'ura ra tsaji jango ga mama ye skuama nu ñana electoral a jñiñi b'onro ngekua ra mimi na joo ye jñiñi jñatrjo.

Yaxu dyech'a: nujye jñiñi jñatrjo yo mimi jango je'e na punkju e ngumu, pe angezeji pepjiji jango ga kja'a kja in jñiñi, ximi a ngezeji so'ora dyonuji jango nejyi k'ura mimiji, angeze ximi ra juanuji pe ra tsaji jango ga mama nujna skuama na.

JÑAA YEJE

NUJYO RA TSAJI NGEKUA RA DYONUÑE K'UJA RA MAMA K'UJA NEJYI NUJYA YE JÑETRJO.

Yaxu-dyech'a daja: Jango ra dyonuji ñe ra mamaji k'uja nejyi nujya ye jñiñi jñatrjo pez k'ura otr'utsaji ga kja ma kja mimiji, ra juanuji, dya ra chuji, ra mbaraji na joo, ñe nre ra chjeb'i ximi angezeji ra tsaji tseje nujya, nujya ra tsaji jango ga mama ye jñaa yo ñana ye jñiñi jñatrjo jango ga mama ne tr'axiskuama a b'onro, ñe ne skuama a Nimaxa ñe ye skuma yo ñana nrezhe ne xoñijomu.

Yaxu-dyech'a yeje: Nujnu ra dyonuji ye jñiñi jñatrjo pez k'u ra tsaji, ochi ra xiji jango ga kja'a, ñe a ro dyonuji ximi ra mamaji jango gue ngejme, nujya pez k'u ra dyusuji kja na xiskuama ngekua ra ngasa ye b'ezo yo ete ye jñiñi jñatrjo.

Nre daja nujya ra tsaji ma ra dyonuji ye tee yo ra jñanra nujya pez k'ura mama kjo ja o tsaji na joo, nujya ñe ra unuñe consejo ngekua ra mama kjo ja o tsaji na joo.

JÑAA JÑII

JANGO GUE DYONUJI YE JÑIÑI JÑATRJO.

Yaxu-dyech'a jñii: Nujnu ra dyonuji ye jñiñi jñatrjo pez k'u ra tsaji, ochi ra xiji jango ga kja'a, ñe a ro dyonuji ximi ra mamaji jango gue ngejme, nujya pez k'u ra dyusuji kja na xiskuama ngekua ra ngasa ye b'ezo yo ete ye jñiñi jñatrjo.

Yaxu-dyech'a nziyo: Nujnu ra dyonuji ye jñiñi jñatrjo pez k'u ra tsaji, ochi ra xiji jango ga kja'a, ñe a ro dyonuji, nujya so'ora dyoru ne:

- I. Nujyo mimi kja ne jñiñi jñatrjo ra dyotu ne jmu o d'año yo mama k'uximi so'ora jñaa kja ne jñiñi jñatrjo.
- II. Ne arkate a Nimaxi, nujna ra ts'a ne Secretaria ne arkate;
- III. Nujyo mama jango gue pepji ne jñiñi Nimaxi, nujyo pjosu, ñe nujyo nre nujyo dya pepi ne arkate, yo pepji tseje, o daño jango ga tsaa ñe ga pepji;
- IV. ngeje nu ra jñanra k'uja ra tsaji yo ñana ye jñiñi jñatrjo, ñe yo nre yo pjosu nujna ngekua ra tsa nujna b'epji ñe daño jango ga tsaa ñe ga pepji;
- V. Arkate nu xiji municipal nu pjosu ñe nujyo nre yo kja nujna b'epji na.

VI. jñaa nujyo skuama yo dya pepji k'o ne arkate.

Ma d'a b'ezo ra dyoruk'ura tsaji ne dyonujango neji k'ura mimi ye jñiñi jñatrjo, nujna pez k'ura dyorunu in arkate nujna dya para kjo ja ra dyeteji, nuja ra dyonuji ngeje yo pez k'ura tsaji nank'urin ñana ne jñiñi jñatrjo.

Kja ye yaxu II, III, IV, V ñe VI, nujnu ra dyonuji ñe ma ra mamaji k'ura ngencho ra tsaji yo so'ora nede ne jmu kja in jñiñi.

Yaxu dyech'a ts'icha. nujyo skuama yo ra unune jmu jango oruk'ura dyonuji jango nee ra mimiji ye jñiñi jñatrjo, nuja so'ok'ura dyusuji k'o in dye'e o ngechjo k'u ra jñaji, nu jñaji angezeji. pje ra mamaji nuja:

- I. In chju'u ye jmu o nujye tee yo jñaa;
- II. Skuama yo mama k'ungeje ye jmu o d'año nu mama k'uro xipji in jñiñi k'uro jñaa;
- III. Skuama nu mama k'unrezhe ye tee orunujna, ngekua ra dyonuji jango nejyi k'ura mimi, pe ximi ra mbaraji jango gue tsaji nujna: ximi,
- IV. Ne jñaa o pekjo ne ra dyonuji, jango angezeji orunujna.

Yaxu dyech'a jñanto. Ma nujye arkate o nu kja'a ne b'epji jango onuji pjeko ne ye jñiñi a mbaraji, ma o mamaji k'ura o dyorune jñiñi jñatrjo, ra mb'ezi tsicha dyecha e pa'a ngekua ra nrurunujna, ximi ra ngosune consejo yo ñana ye jñiñi jñatrjo.

Yaxu dyech'a yench'o. ra nruuji ye tee yo o dyoruk'uro dyonuji, kjo ja ra tsaji nuja ngekua ra dyonuji jango nejyi k'ura mimi ye jñatrjo, pe ra xiji na joo jango gue tsaji nujna.

JÑAA JYADU-DAJA

JANGO GUE TSAJI NE ONU

Yaxu dyech'a jñincho. Numa a mamaji k'ura ra dyonuji jango nejyi k'ura mimi ye jñiñi jñatrjo, ma a mamaji k'ura, ñe para na joo jango gue tsaji nujna, yo kja'a nujna b'epji na ra xipji ne jñiñi jñatrjo kjo ngeje ye b'ezo yo angezeji ra juanuji ngekua ra mb'osuye jmurujñaa yo ñaña ye jñiñi jango gue tsabi nujna b'epji na, nujye b'ezo

ya pez k'ur ra mama o ra ngana d'a xiskuama o dañó jango mama k'ur angeze o juanuji ngekua go tsa ne b'epji na.

Yaxu dyech'a nzincho. ngekua ra tsaji ne b'epji jango ra dyonuji ne jñiñi jñatrjo, ma a gi para na joo jango gue tsajyi nuja nuje tee yo kana in jña ye jñatrjo ñe ne jña nu ñana ye jñiñi ra jmurubi na punkju ngekua ra mama jango gue pepjib'i ñe nuja pez k'ur ra tsaa nuje arkate ñe ye jmu.

Ma nuje onu ñe ja ra mamaji k'ur ra tsaji ye jmuruyó ra mbosujodu k'ur ra nrojó o dya ra tsaji nuja, pez k'u ra juanuji d'a b'ezo k'ur ra jñanra k'u dya ra mimi wench'i o dañó k'ur dya ga joo.

Ma ra dyonuji ñe ra mamaji k'ur ja yeje e jñiñi jñatrjo pez k'ur ra dyetreji d'a skuma jango ra mama jango gue pepjiji nre daja angezi ngekua ma ra dyonuji ra mb'araji na joo jango gue k'a.

Yaxu dyote. Ne skuama nu ra mama jango gue pepjiji pez k'u ra mama nuje jña:

- I. Ra mbaraji ne jñiñi jango tsaja;
- II. Ra mbaraji ye arkate ñe ye jmu yo ra tsaa nuja b'epji na ñe jingua ngeje angezeji nu ra tsajyi nuja.
- III. Ra mbaraji jingua na kajyi nuja ñe ra dyonune jñiñi jñatrjo kjo ne k'ur ra tsaji nuja, nuja ra dyusuji na joo.
- IV. Jango gue tsajyi nuja pez k'ur ra mama ye jñatrjo jango nee k'ur ra dyonuji ñe jango ra tsajyi ma ra mamaji k'ur ja, ra xiji na joo ñe pjekp ma jña ra xiji kjo in jñajyi angezeji o jñangich'a;
- V. Ye pa'a ma ra tsajyi nuja;
  - a) ne paa, jango ra tsaji ñe ra mamaji jango ra zuunu ne trezi.
  - b) ne paa, jango ra tsaji ñe ra mamaji jango ra zuunu ne trezi.
- VI. Nujo pez k'ur ra tsa, ye b'epji ñe pjeko nre daja ra tsa nujo ra dyonujango ne k'ur ra mimi ye jñiñi jñatrjo ñe ma ja neji nuja;
- VII. Nujo ra mama o jango ga kja'a nuja jña na o jango gue tsajyi nuja dyonune ma ra mama kj ja neji nuja; ximi,
- VIII. Nrezhe nujo nre yo ne ra tsajyi.

Nujye jñaa yo mama ye jyaxu III, IV, V, VI, VII ñe VII nujya ra mama ye jñiñi jñatrjo, jango ga mama ne jñaa k'ur angezeji nejyi k'ur tsajyi ñe k'ur dyonuji, ximi ra xipji na joo jango ga kjaa nujya. nujye jmuruyoyo ñana nujya pez k'ur tsa'a na joo in b'epji ñe ra jñanra k'ur dya ra mimi e wuench'i kja ye jñiñi.

Yaxu dyote daja. Ma a tsaji ne skuama jango gue pepiji ne jmuruyoyo ñana ñe ete ye jñiñi jñatrjo pez k'ur mamaji jçkjo ja ra tsajy nujya..

JÑAA JYADU YEJE

NUJYO RA XITSIJI.

Yaxu dyote yeje. Jango ga mama ne yaxu 19 ñe 20 nujyo ra xitisiji ra tsajyi jango ga mama ne skuama nu mama jango gue pepiji. nujye jñaa yo ra tsa nujya ra ma kja ne jñiñi jango ra mamaji ne paa ñe nu ra zunu.

Yaxu dyote jñii. Ra tsaji k'ur ne jñiñi jñatrjo pez k'ur xiji na joo jango gue tsajyi nujya ngekua angezeji ra mamaji yo nejyi, ximi a kjanur mbaraji yo na joo ñe yo dya ga joo kja in jñiñiji, jango ga mama ye jñaa yo ñana nujya, ngekua ra juanuyi yo nejyi.

Yaxu dyote nziyo. nujye jmuruyoyo ñana ye jñiñi jñatrj pez k'ur dyonu ne jñiñi Nimaxi jango gue kja'a nujya ma ra dyonuji yo ne ne jñiñi jñatjo, ximi kjo ja nejyi nujya pez k'ur dyusuji d'a skuama.

Yaxu dyote ts'icha. Nujne jñiñi jñatrjo ra mama kjo ngeje ye tee yo ra ununrezhe nujya ñe ra xipji na joo jango gue k'a nujya ximi ra xipji ye jmuruyoyo ñana nujya kjo ngeje ye b'ezo.

Yaxu dyote jñanto. Ne jmuruyoyo ñana ye jñatrjo pez k'ur ununrezhe ngekua ra tsajyi na joo nrenzhe nujna b'epji na ximi ra matr'uji ye tee yo ra mb'osungekua ra ma xipji na joo ne jñiñi jango ga kja'a nujya.

Yaxu dyote yencho. Ma a nguarunrezhe nujyo a xiji na jo ne jñiñi jñatrjo, ra dyetreji d'a skuama jango ra mama:

- I. Pa, jñiñi ñe ma ra zunu-jango o mb'uru-ñe ma o nguaru;
- II. Chju'u nujye tee o ne jñiñi jango o tsajyi nujna b'epji na jango ga mama ne skuama nu o dyonuji , ximi in chju'u ye tee yo o jñaa ñe ye tee yo ñana ye jñiñi k'uo ma; ximi,
- III. jango gue tsajyi ne onu.

Ne skuama pez k'u ra xonu in chju'u ye tee o ne jñiñi, nujye jmuru-yo ñana, nujye tee yo o mama jango gue tsajyi nujya, ximi ra cheke ye skuma yo jusu-yo o mamaji.

JÑAA JYADU-JÑII.

MA A RA DYONUJI.

Yaxu-dyote jñinchjo. Jango ga mama ne yaxu-19 ñe 20 nujyo ra xitisiji ra tsajyi jango ga mama ne skuama nu mama jango gue pepjiji. nujye jñaa yo ra tsaa nujya ra ma kja ne jñiñi jango ra mamaji ne paa ñe nu ra zunu.

Yaxu dyote nzincho. Ne jmuru nu ñana ye jñiñi, pez k'ur ra mb'osu nrezhe ngekua ra tsajyi nujna b'epji na ma ra dyonuji pjekjo nejyo.

Yaxu-jñite. Ne jmurunu ñana ye jñiñi jñatrjo ra mama kjo ja o tsajyi na joo nujya jango ga mama ne skuama nu o dyetreji ngekua dya ra mimi e wuench'i kja ne jñiñi ximi a kjanu ra nrepejyi nujna b'epji na, dya so'ora mama pje ra tsajyi ma dya otu-ne jñiñi k'ura jñaa.

Yaxu-jñite daja. Ma a nguaruji ne onu-ra dyetreji d'a skuama jango ra mama ñe ra jñusu-nujya:

- I. Pa'a ñe jango o tsajyi ñe ma o mb'uru-ñe ma o nguaru;
- II. Chju'u nujye tee o ne jñiñi jango o tsajyi nujna b'epji na jango ga mama ne skuama nu o dyonuji , ximi in chju'u ye tee yo o jñaa ñe ye tee yo ñana ye jñiñi k'uo ma.
- III. Jango gue tsajyi ne onu; ximi,
- IV. Nujyo o mama ne jñiñi jñatrjo ma o dyonuji jango nejyi k'ura mimiji ñe kjo o mamaji k'uja, ñe k'uo xipjiji nrezhe.

Nujna skuama na pez k'ura jyaxu k'o in chju'u ne jmu ne jñiñi jñatrjo ñe ye jmuruyo ma tsa nujna b'epji na.

JÑAA JYADUNZIYO.

NUJYO O MB'EDYE MA O DYONUJI NE JÑIÑI JÑATRJO.

Yaxu jñite yeje. Nujyo o mb'edye ma o dyonuji ne jñiñi jñatrjo ximi kjo o mamaji k'ura ja mi nejyi nujna, ñe o mbaraji na joo nrezhe nuja, ra jñusuji jango so'ora xoruye tee kja ne jñiñi, ximi a kjanura ma ngosune jmuruyo ñana ne jñiñi.

Yaxu jñite jñii. Ma a nguaruji ne onu, ne jmuruelectoral nu ete ye jñiñi jñatrjo kja ne jñiñi Nimaxi ra dyetre kja ne skuama nu jango ra mama k'ura ja o tsaji na joo nrezhe nuja, k'ura xorune consejo ñe ra mama kjo b'ejmi.

MA RA MBEDYE NUJNA.

OTR'U. Nujna jña na ra ngich'i ma ra mama k'ura ja na jotrjo ne consejo.

YEJE. Ne jmuruelectoral ma ra mb'edye nujna jña na pez k'ura ra dyetre kja ne tr'ezi nu jango so'ora xoruji nujna ngekua a kjanura mb'ara nrezhe ye te.

JÑII. Tsa'a k'ura mbedye ne xiskuama na kja ne Periodico Oficial kja ne Arkate a Nimaxi ñe kja ne tr'ezi ne Jmuruelectoral a Nimaxi.